

Nr 142.

Av herr **Kilbom, m. fl.**, med förslag till lag om nedskrivning i vissa fall av oguldna utskylder och allmänna avgifter.

Utan överdrift torde kunna påstås, att den under senare åren pågående depressionen med alla dess besvärligheter hårdast drabbat arbetareklassen och de lägre tjänstemännens grupp. Den har träffat dem icke blott i form av en förut oanad arbetslöshet, som ännu fortgår och visar tecken till ökning, utan även genom en hänsynslös nedsättning i arbetslönerna. Flertalet av våra arbetare måste därför livnära sig närmare svältgränsen än någonsin förut. Om alltså redan till följd av nämnda omständigheter levnadsförhållandena äro mycket bekymmersamma för arbetarklassen, ha svårigheterna ytterligare förvärrats genom samhällets hårdhänta sätt att utkräva skatter och utskylder, som under depressionstiden icke kunnat erläggas.

Bekant är ju, hurusom under den intill hösten 1920 pågående inflationsperioden varor och levnadskostnader stego oerhört i pris, och att arbetarna därför måste söka pressa upp lönerna, ehuru detta ej lyckades i samma mån som livsmedlen stego. Nationalekonomiskt sett skall denna allmänna prisstegring ha berott därpå, att den svenska valutan förlorat sin köpkraft och nedgått i värde. De kronor, som arbetaren tjänade under år 1920, voro icke värda fullt 30 öre i jämförelse med värdet före kriget, och under år 1921 stod kronans värde i omkring 40 å 50 öre.

Efter att toppunkten för allmänna prisstegringen uppnåts under september 1920, började priserna och därmed även lönerna att så småningom falla. Den s. k. deflationstiden hade begynt. Arbetslösheten ökades dag för dag i oerhörd grad, och de som kunde erhålla arbete, påtvingades detta till samvetslöst låga löner. Samtidigt med denna nedgång i konjunkturerna steg kronans värde så småningom och för närvarande torde den vara omkring 60 öre mot värdet före kriget, eller alltså dubbelt så mycket som år 1920.

Det är naturligtvis självklart, att den som måste gå arbetslös eller är hänvisad att försörja sig med arbetslöshetsunderstöd eller den ytterst ringa lön, som erhålles vid nödhjälpsarbetena, icke är i stånd att betala sin skatt. Men även för den, som haft lyckan att något så när stadigt erhålla arbete, måste det vara synnerligen svårt att komma ut med skatten, när arbetslönen nedpressas till existensminimum. Tusentals arbetare och tjänstemän hava av nu nämnda skäl under flera år varit urståndsatta och oförmögna att betala sina skatter till stat och kommun.

Även om under senaste året läget på arbetsmarknaden något ljusnat, äro dock svårigheterna att komma ut med skatterna fortfarande stora på grund av de låga lönerna, och härtill kommer ytterligare att man varit tvungen att, så att säga, samla på sig skatt för flere år. Någon mildhet vid skattens uttagande har man ej heller att förvänta, enär myndigheterna numera med ytterlig stränghet, för att icke säga till överdrift, använda sig av införselinstrumentet.

Den största orättvisan ligger dock däri, att de äldre skatter, som nu uttagas, måste betalas i bättre mynt än de som gällde, då skatten debiterades och då arbetaren intjänade den lön, varå skatten beräknats. Om t. ex. en person under år 1920 haft en inkomst av 2,000 kronor, så skulle han härå erlægga kronoskatt hösten 1921 och kommunalskatt under år 1922. Har han så på grund av arbetslöshet varit oförmögen att hittills betala skatten, men den nu uttages hos honom genom införsel, får han betala samma antal kronor, som debiterades honom 1920, men med kronor, som stå mycket högre i värde än då. Då kronans värde stigit med det dubbla sedan 1920, får han alltså å sin år 1920 intjänata lön betala skatt såsom om inkomsten utgjort det dubbla eller 4,000 kronor. Motsvarande blir förhållandet, om han haft förmåga att betala sin skatt å rätt tid. Han hade då undsluppit med att betala i kronor, som äro mindre värda än de nuvarande.

Genom att arbetaren således först numera efter återvunna arbetstillfällen erhållit inkomster, vari införsel för skatt kan göras, bereder sig staten och kommunen ekonomiska fördelar på de minst bärkraftigas bekostnad. Ty i stället för att erhålla beloppet i en deprecierad valuta, få de sina skatter inbetalda med ett mynt, vars köpkraft är betydligt större än den, som beräknades vid skattens debitering.

För stat och kommun bör det vara en skyldighet av rättvisa att icke på dylikt sätt ockra på de mindre bemedlades nödställda belägenhet. De böra nöja sig med att få in skatter i en valuta, vars köpkraft är lika stor som den vid debiteringen gällande. Vi vilja därför föreslå, att alla äldre skatter, som ännu äro oguldna, skola reduceras i enlighet med penningvärdets stigande värde, och hava vi utarbetat ett lagförslag i sådan riktning.

Genom antagandet av ett sådant förslag skulle säkerligen samhället vinna större fördelar än att i längden fortgå med att i små avbetalningsbelopp och med stora omkostnader utkräva utskylderna. Säkerligen skulle nämligen många av de nu resterande skattebetalarna göra allt för att inbetala skatten, därest denna nedsattes till skäligare belopp och utsikt därmed funnes att någon gång bliva av med skatten. För skattebetalaren är det nämligen av stor vikt att ej häfta i skuld för särskilt oguldna kommunalskatter, alldenstund han eljest förlorar sin kommunala rösträtt. Vill man alltså betrakta den föreliggande frågan ur synpunkten av vad rättvisa och billighet kräver, bör ingen tvekan råda därom, att en reduktion av skatterna på sätt ovan föreslagits och i bifogade lagförslag närmare beskrives bör företagas. Ej heller anse vi att någon

tvekan bör råda därom, att statsmakterna äro berättigade att nedskriva utskylderna, även i den mån detta kommer att beröra kommunernas rätt. Under senare åren har flerfaldiga lagar i sådan riktning antagits av riksdagen.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen för sin del måtte antaga bifogade som bilaga 1 betecknade förslag till lag om nedskrivning i vissa fall av oguldna utskylder och allmänna avgifter.

Stockholm den 21 januari 1924.

<i>K. Kilbom.</i>	<i>Aug. Spångberg.</i>	<i>J. P. Dahln.</i>
<i>Viktor Herou.</i>	<i>Rob. Samuelsson.</i>	<i>Verner Karlsson.</i>
<i>H. Molander.</i>		

Bilaga 1.

Förslag

till

Lag om nedskrivning i vissa fall av oguldna utskylder och allmänna avgifter:

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Häftar någon för oguldna utskylder eller andra allmänna avgifter till stat eller kommun, vilka förfallit till betalning före den 1 januari 1923, skall hädanefter vid deras betalande eller indrivande sådan nedsättning i deras belopp verkställas, som motsvaras av förhållandet mellan allmänna prisvärdet det år, utskylderna och avgifterna förföllo till betalning, samt samma värde under det år skatten betalas eller uttages.

Såsom allmänt prisvärde under ett visst år skall anses medeltalet av det under årets olika månader gällande prisvärde å konsumtionsvaror enligt av socialstyrelsen verkställda indexberäkningar.

2 §.

Beslut om nedsättning enligt 1 § skall, oavsett att särskild ansökning därom ej framställles, skyndsamt meddelas av vederbörande uppbördsman eller, där utskylderna överlämnats till indrivning, av utmätningsmannen, samt må genast verkställas, även om klagan däremot föres.

Har beslut om nedsättning en gång meddelats, stånde därvid fast, även om allmänna prisvärdet sedermera förändras.

3 §.

Sedan skattskyldig erlagt det enligt 1 § reducerade beloppet av honom påförda utskylder och avgifter, vare så ansett som om nämnda utskylder och avgifter blivit till fullo guldna, och må förty återstoden ej vidare av honom utkrävas.

4 §.

Med stöd av de inom socialstyrelsen uppgjorda utredningar över allmänna prisvärdets stegring sedan juli månad 1914 och efter förslag av nämnda styrelse utfärdar Kungl. Maj:t varje halvår till ledning för uppbörds- och utmätningsmän tabeller, vari, uttryckta i jämna tusental, angivas de bråktal, varmed under olika år förfallna skattebelopp böra reduceras. Samtidigt lämnas hänvisning om tillvägagångssätt vid reduceringen.

5 §.

Klagan över uppbördsmans eller utmätningsmans beslut enligt denna lag föres i den ordning, som är stadgad för klagan över felaktig debitering av utskylder.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall härvid iakttagas följande:

1) Är vid sagda tid ärende angående indrivning av i denna lag omförmälda utskylder eller avgifter beroende på utmätningsmans åtgärd, skall därmed tills vidare anstå intill dess beslut fattats om utskyldernas eller avgifternas nedsättning.

2) Har vid nämnda tid någon del av utskylder eller avgifter redan guldits, skall det oaktat hela det belopp, som är eller varit överlämnat för indrivning, nedsättas i enlighet med bestämmelserna i denna lag med tillämpning av då gällande reduceringsprocent samt från det sålunda nedsatta beloppet avräknas vad dittills blivit guldnet och endast det därefter återstående beloppet indrivs. Skulle vid sådan reducering och avräkning intet återstå, vare så ansett som utskylderna och avgifterna blivit till fullo guldna.

3) Har till uttagande av utskylder eller avgifter införsel beviljats i den skattskyldiges avlöning, pension eller livränta och är införselåtgärden ej ännu avslutad, förfares på sätt nyss sagts, och åligger det utmätningsmannen att skyndsamt verkställa avräkning av utskyldsbeloppet och underrätta arbetsgivare eller myndighet om vad ytterligare skall innehållas, ävensom vidtaga den jämkning i införselbeslutet, som härav må påkallas.
